

สถานการณ์การผลิตและการค้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558

เกวลิน หนูฤทธิ์

-ส่วนเศรษฐกิจการประมง

กองพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง

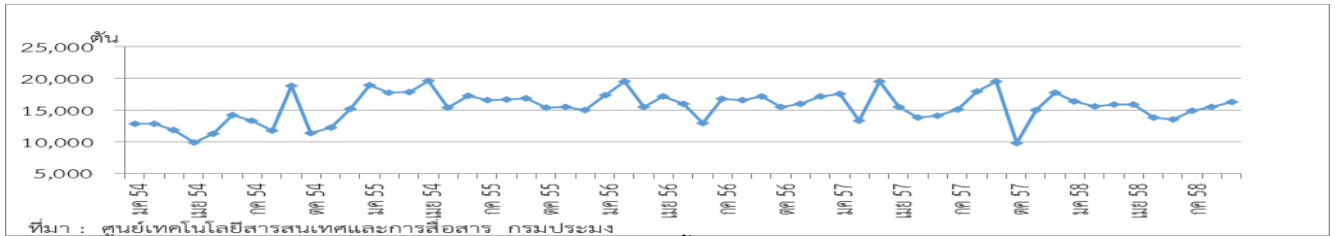
1. สถานการณ์การผลิต

ผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยงเบื้องต้นในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558 ปริมาณ 137,707 ตัน ลดลง -5.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 1) ผลผลิตปลานิลในช่วงเดือน ก.ค.-ก.ย. เพิ่มขึ้น เนื่องจากเข้าสู่ฤดูฝน มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นสำหรับเลี้ยงปลา ขณะเดียวกันในบางพื้นที่ฝนตกได้เขื่อนไม่สามารถเก็บกักปริมาณน้ำฝนได้มากเท่าที่ควร ส่งผลให้เกษตรกรประสบกับปัญหาภัยแล้ง ประกอบกับภาวะโลกร้อน สภาพอากาศที่ค่อนข้างร้อนสลับกับฝนตกในช่วงวัน ย่อมส่งผลให้อุณหภูมิในน้ำมีการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ทำให้สัตว์น้ำปรับตัวไม่ทัน จึงเป็นสาเหตุให้ เกิดความเครียด ไม่กินอาหารอ่อนแอ ป่วยตายได้ง่าย สำหรับผลผลิตปลานิลทั้งปี 2558 คาดว่าลดลงเล็กน้อย -4.9 % ปริมาณอยู่ที่ 179,616 ตัน เมื่อเทียบกับปี 2557 เนื่องจากปัญหาภัยแล้ง ซึ่งเป็นผลจากอิทธิพลปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Nino) และภาวะโลกร้อน

ตารางที่ 1 ปริมาณผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยง ปี 2557 -2558 (ตัน)

เดือน	2557	2558	%Δ 58/57	%Δ 58
ม.ค.	17,561	16,376	-6.7	-7.6
ก.พ.	13,330	15,593	17.0	-4.8
มี.ค.	19,499	15,853	-18.7	1.7
เม.ย.	15,530	15,921	2.5	0.4
พ.ค.	13,809	13,857	0.3	-13.0
มิ.ย.	14,129	13,479	-4.6	-2.7
ก.ค.	15,102	14,870	-1.5	10.3
ส.ค.	17,965	15,482	-13.8	4.1
ก.ย.	19,482	16,276	-16.5	5.1
ต.ค.	9,806			
พ.ย.	14,968			
ธ.ค.	17,725			
รวม	188,906	137,707		
3 เดือน	50,390	47,822	-5.1	
6 เดือน	93,858	91,079	-3.0	
9 เดือน	146,407	137,707	-5.9	
12 เดือน	188,906			

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กรมประมง (ประเมินจากการลงลูกพันธุ์ปลานิล) ข้อมูล ณ วันที่ 9 พฤศจิกายน 2558

ภาพที่ 1 ปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงปลานิล ปี 2554-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

2. สถานการณ์ราคา

2.1 ราคาที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม

ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์มภาคกลางในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558 ปลานิลขนาดเล็ก 2 5.60 บาท/กก. ขนาดกลาง 41.05 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 49.57 บาท/กก. โดยขนาดเล็กและขนาดกลางมีการปรับตัวลดลง -3.5%, -1.1% ขณะที่ขนาดใหญ่ปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย +0.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 2 และภาพที่ 2)

2.2 ราคาขายส่ง

ราคาขายส่ง ณ ตลาดไทในช่วง 9 เดือนแรก ปี2558 ปลานิลขนาดเล็กอยู่ที่ระดับ37.62 บาท/กก. ขนาดกลาง 52.22บาท /กก. และขนาดใหญ่ 61.44 บาท /กก. โดยปลานิลทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น +6.0 % , +7.1% และ +1.0 % ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 3 และภาพที่ 3)

2.3 ราคาขายปลีก

ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพมหานคร ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558 ปลานิลขนาดกลางอยู่ที่ระดับ 61.02 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 73.79 บาท/กก. โดยปลานิลทุกขนาดมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น +5.8% และ +7.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 4) เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 4 พบว่า ราคาขายปลีกที่ผู้บริโภคซื้อมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปลานิลยังคงเป็นสินค้าที่ผู้บริโภคภายในประเทศมีความต้องการสูง ในขณะที่ผลผลิตปลานิลในปีนี้มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย

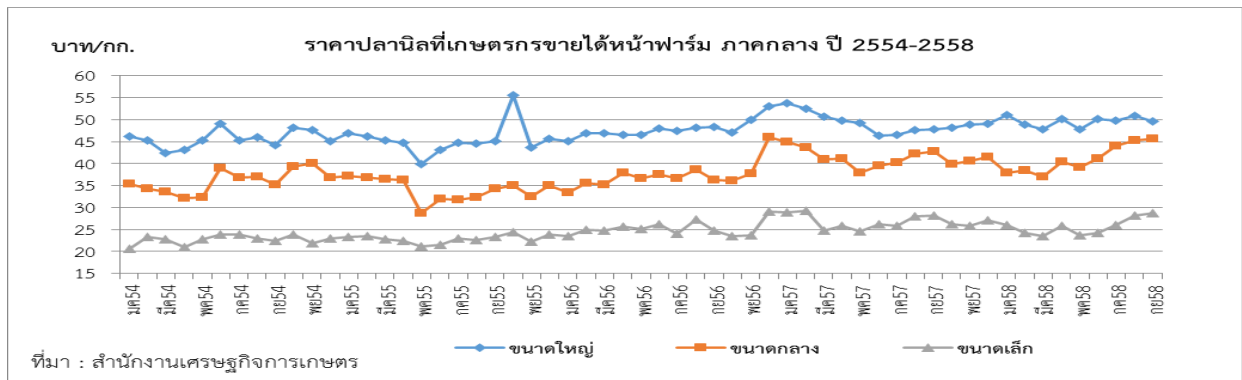
ตารางที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2557–2558 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57
ม.ค.	28.91	26.07	-9.8%	44.93	38.00	-15.4%	53.81	51.07	-5.1%
ก.พ.	29.21	24.29	-16.8%	43.64	38.50	-11.8%	52.56	48.90	-7.0%
มี.ค.	24.78	23.52	-5.1%	41.00	37.02	-9.7%	50.75	47.79	-5.8%
เม.ย.	25.82	25.81	0.0%	41.13	40.50	-1.5%	49.87	50.08	0.4%
พ.ค.	24.61	23.71	-3.7%	37.97	39.12	3.0%	49.25	47.87	-2.8%
มิ.ย.	23.41	24.20	3.4%	39.62	41.20	4.0%	46.39	50.08	8.0%
ก.ค.	25.91	25.94	0.1%	40.29	44.07	9.4%	46.53	49.76	6.9%
ส.ค.	28.03	28.19	0.6%	42.29	45.38	7.3%	47.56	50.95	7.1%
ก.ย.	28.21	28.70	1.7%	42.83	45.63	6.5%	47.90	49.61	3.6%

ต.ค.	26.19			39.96			48.24		
พ.ย.	25.83			40.54			48.91		
ธ.ค.	27.04			41.54			49.14		
เฉลี่ย	26.50			41.31			49.24		
3 เดือน	27.63	24.63	-10.9%	43.16	37.84	-12.4%	52.37	49.25	-6.0%
6 เดือน	26.12	24.60	-5.8%	41.38	39.06	-5.6%	50.44	49.30	-2.3%
9 เดือน	26.54	25.60	-3.5%	41.52	41.05	-1.1%	49.40	49.57	+0.3%
12 เดือน	26.50			41.31			49.24		

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2554-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

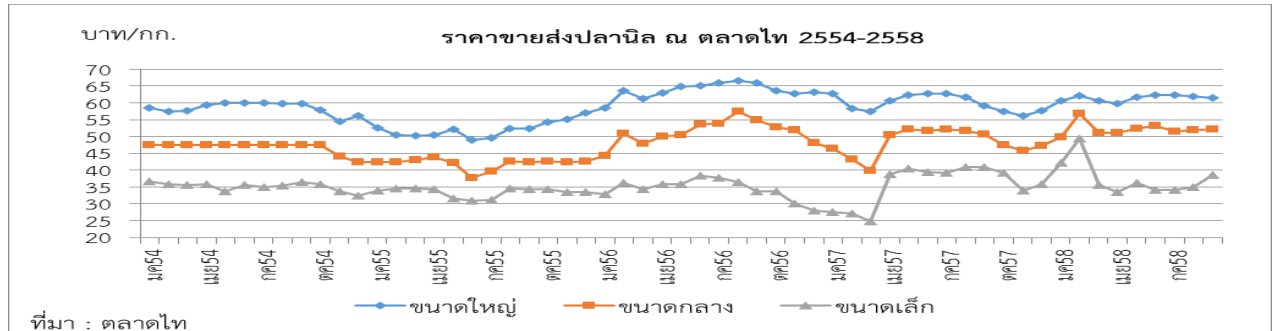
ตารางที่ 3 ราคาเฉลี่ยขายส่ง ปี 2557-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57
ม.ค.	27.47	42.19	53.6%	46.52	49.84	7.1%	62.66	60.65	-3.2%
ก.พ.	27.07	49.38	82.4%	43.16	56.85	31.7%	58.30	62.18	6.7%
มี.ค.	24.90	35.51	42.6%	39.87	51.02	28.0%	57.37	60.56	5.6%
เม.ย.	38.78	33.53	-13.5%	50.53	51.08	1.1%	60.70	59.85	-1.4%
พ.ค.	40.58	36.32	-10.5%	52.26	52.32	0.1%	62.31	61.66	-1.0%
มิ.ย.	39.52	34.08	-13.8%	51.83	53.15	2.5%	62.83	62.37	-0.7%
ก.ค.	39.29	34.03	-13.4%	52.10	51.58	-1.0%	62.74	62.24	-0.8%
ส.ค.	40.89	35.05	-14.3%	51.69	52.00	0.6%	61.68	61.88	0.3%
ก.ย.	40.82	38.52	-5.6%	50.77	52.17	2.8%	59.13	61.57	4.1%
ต.ค.	39.23			47.50			57.37		
พ.ย.	33.92			45.70			56.27		
ธ.ค.	35.79			47.27			57.73		
เฉลี่ย	35.69			48.27			59.92		
3 เดือน	26.48	42.36	60.0%	43.18	52.57	21.7%	59.44	61.13	2.8%
6 เดือน	33.05	38.50	16.5%	47.36	52.38	10.6%	60.70	61.21	0.9%

9 เดือน	35.48	37.62	6.0%	48.75	52.22	7.1%	60.86	61.44	1.0%
12 เดือน	35.69			48.27			59.92		

ที่มา : www.talaadthai.com

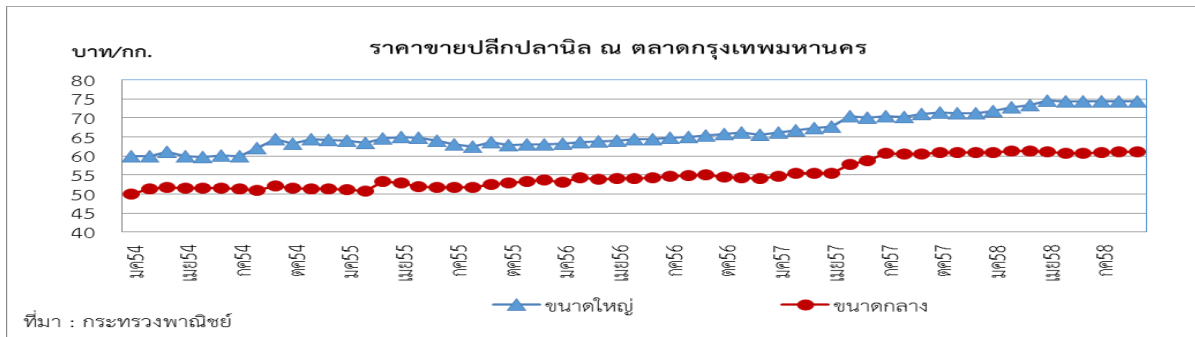
ภาพที่ 3 ราคาขายส่งปลานิล ณ ตลาดไท ปี 2554-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

ตารางที่ 4 ราคาเฉลี่ยขายปลีก ปี 2557-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57
ม.ค.	54.68	60.86	11.3%	66.14	71.83	8.6%
ก.พ.	55.36	61.20	10.5%	66.75	72.82	9.1%
มี.ค.	55.36	61.32	10.8%	67.22	73.29	9.0%
เม.ย.	55.36	61.15	10.5%	67.78	74.54	10.0%
พ.ค.	57.86	60.64	4.8%	70.39	74.33	5.6%
มิ.ย.	58.66	60.64	3.4%	70.12	74.33	6.0%
ก.ค.	60.75	60.98	0.4%	70.39	74.25	5.5%
ส.ค.	60.41	61.09	1.1%	70.23	74.25	5.7%
ก.ย.	60.41	61.32	1.5%	71.04	74.48	4.8%
ต.ค.	60.86			71.42		
พ.ย.	60.86			71.26		
ธ.ค.	60.86			71.26		
เฉลี่ย	58.45			69.50		
3 เดือน	55.13	61.13	10.9%	66.70	72.65	8.9%
6 เดือน	56.21	60.97	8.5%	68.07	73.52	8.0%
9 เดือน	57.65	61.02	5.8%	68.90	73.79	7.1%
12 เดือน	58.45			69.50		

ที่มา : <http://www.price.moc.go.th>

ภาพที่ 4 ราคาขายปลีกปลานิล ณ ตลาดกรุงเทพฯ ปี 2554-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

3. สถานการณ์การค้าของประเทศไทย

3.1 การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558 ปริมาณ 7,647.9 ตัน คิดเป็นมูลค่า 553.1 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -36.0%, -34.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา รูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลที่ส่งออกมากที่สุด คือ ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นสัดส่วน 63.9% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา คือ เนื้อปลานิลแช่แข็ง 35.9% ปลานิลสดแช่เย็น 0.1% และปลานิลมีชีวิต 0.1% ตามลำดับ (ตารางที่ 5, ภาพที่ 5) โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดหลัก คือ สหรัฐอเมริกา 38.4% กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง 29.9% กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 14.0% แคนาดา 8.2% กลุ่มประเทศแอฟริกา 3.3% และอื่นๆ 6.2% (ภาพที่ 6)

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลานิลของประเทศไทย ปี 2557-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

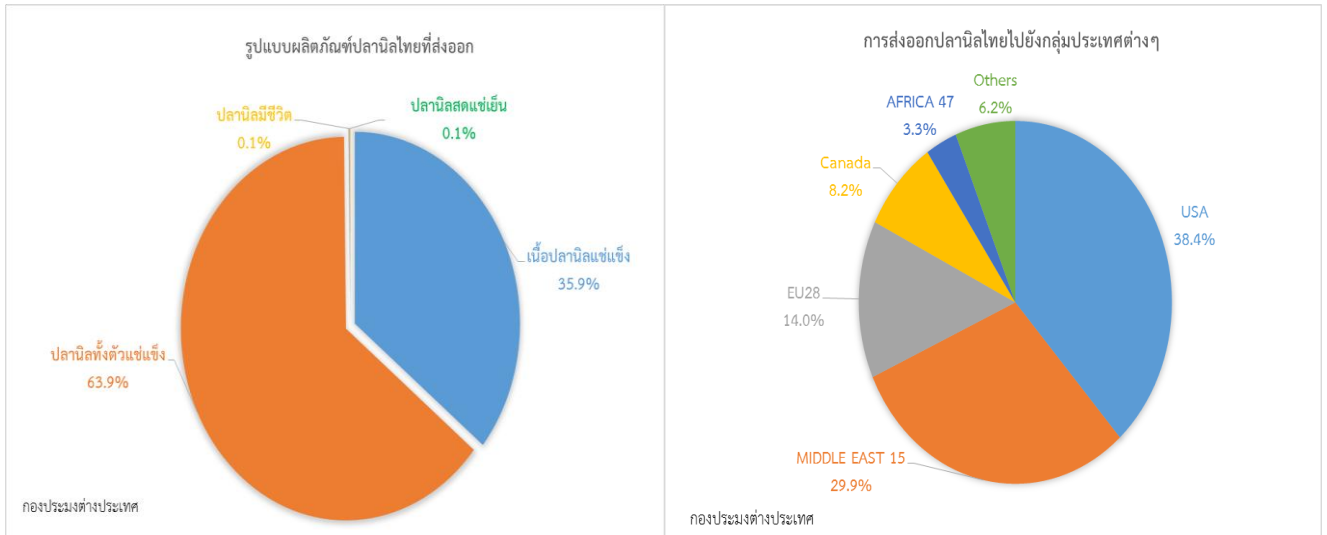
ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2557(ม.ค.-ก.ย.)		2558 (ม.ค.-ก.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	9,625.1	527.6	6,621.6	353.5	-31.2	-33.0
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	2,004.5	288.2	1,006.5	198.5	-49.8	-31.1
3	ปลานิลสดแช่เย็น	267.1	18.4	12.4	0.8	-95.4	-95.9
4	ปลานิลมีชีวิต	12.4	1.1	7.4	0.3	-40.1	-73.0
5	เนื้อปลาแช่เย็น	31.6	3.2	-	-	-	-
6	ปลานิลแห้ง ไม่รมควัน	0.8	0.1	-	-	-	-
รวม		11,941.5	838.6	7,647.9	553.1	-35.9	-34.0

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

รหัสพิกัดปลานิลและผลิตภัณฑ์ :

03019940003	ปลานิลมีชีวิต	03027100001	ปลานิลสดแช่เย็น	03032300000	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง
03043100001	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่เย็น	03045100002	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่เย็น	03046100000	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่แข็ง
03049300003	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่แข็ง	03055990003	ปลานิลแห้งไม่รมควัน		

ภาพที่ 5 สัดส่วนมูลค่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลส่งออก ปี 58 (ม.ค.-ก.ย.)   ภาพที่ 6 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศต่างๆปี58 (ม.ค.-ก.ย.)

ตลาดส่งออกที่สำคัญ

(1) สหรัฐอเมริกา (USA)

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งสำหรับสินค้าปลานิล ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังสหรัฐฯ ปริมาณ 1,292.6 ตัน คิดเป็นมูลค่า 212.2 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา -39.6 % และ -26.2 % ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบเนื้อปลานิลแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.5 รองลงมาเป็น ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 14.5 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปสหรัฐอเมริกา ปี 2557-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2557(ม.ค.-ก.ย.)		2558 (ม.ค.-ก.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	1,031.8	218.7	809.7	181.4	-21.5	-17.0
2	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	1,109.0	68.8	482.9	30.8	-56.5	-55.3
รวม		2,140.8	287.5	1,292.6	212.2	-39.6	-26.2

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(2) กลุ่มตะวันออกกลาง (MIDDLE EAST 15)

กลุ่มตะวันออกกลางเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับสองรองจากสหรัฐฯ ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มตะวันออกกลางในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558 ปริมาณ 3,392.0 ตัน มูลค่า 165.2 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลงจากช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา -18.1%, -25.5% ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 99.3 ปลานิลสดแช่เย็น ร้อยละ 0.4 และเนื้อปลาแช่แข็ง ร้อยละ 0.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มตะวันออกกลาง ปี 2557-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2557(ม.ค.-ก.ย.)		2558 (ม.ค.-ก.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	3,838.1	203.5	3,374.9	164.2	-12.1	-19.3

2	ปลานิลสดแช่เย็น	141.0	11.4	7.5	0.6	-94.7	-94.4
3	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	137.4	6.1	9.6	0.4	-93.0	-92.8
4	เนื้อปลานิลแช่เย็น	23.5	0.9	-	-	-	-
รวม		4,140.0	221.9	3,392.0	165.2	-18.1	-25.5

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(3) กลุ่มสหภาพยุโรป (EU 28)

ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) จำนวน 1,309.4 ตัน มูลค่า 77.7 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -40.8 % , -49.9 % ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปปลานิลทั้งตัวแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.7 รองลงมาเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 4.3(ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) ปี 2557-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-ก.ย.)		2558 (ม.ค.-ก.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	1,928.3	118.8	1,252.8	68.0	-35.0	-42.8
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	275.2	34.1	56.6	9.7	-79.4	-71.5
3	เนื้อปลานิลแช่เย็น	8.0	2.3				
รวม		2,211.5	155.2	1,309.4	77.7	-40.8	-49.9

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(4) กลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47)

ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47) จำนวน 427.5 ตัน มูลค่า 18.1 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -78.9% , -81.4% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปปลานิลทั้งตัวแช่แข็งทั้งหมด(ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศแอฟริกา ปี 2557-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-ก.ย.)		2558 (ม.ค.-ก.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	1,507.4	72.2	427.5	18.1	-71.6	-74.9
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	413.5	20.2	-	-	-	-
3	ปลานิลสดแช่เย็น	106.0	5.1	-	-	-	-
4	ปลานิลแห้ง ไม่รมควัน	0.8	0.1	-	-	-	-
รวม		2,027.7	97.6	427.5	18.1	-78.9	-81.4

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(5) กลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN 10)

ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน(ASEAN 10) ในช่วง 9 เดือนแรก ปี 2558 จำนวน 80.8 ตัน มูลค่า 3.9 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -80.9% , -68.6% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี

ก่อน สัดส่วนมูลค่าเป็นปลาชนิดทั้งตัวแช่แข็งมากที่สุด ร้อยละ 51.1 รองลงมาเป็นเนื้อปลาชนิดแช่แข็งร้อยละ 38.6 ปลาชนิดมีชีวิตร้อยละ 7.4 และปลาชนิดสดแช่เย็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN10) ปี 2557-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-ก.ย.)		2558 (ม.ค.-ก.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	385.8	10.0	50.2	2.0	-87.0	-80.0
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	19.3	1.1	18.2	1.5	-5.9	39.7
3	ปลานิลมีชีวิต	12.4	0.7	7.5	0.3	-40.1	-55.6
4	ปลานิลสดแช่เย็น	4.9	0.7	4.9	0.1	0.3	-84.5
รวม		422.4	12.5	80.8	3.9	-80.9	-68.6

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

3.2 การนำเข้า

ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 9 เดือนแรกปี 2558 ปริมาณ 663.4 ตัน มูลค่า 74.7 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +1.6 เท่า, +1.2 เท่า ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบการนำเข้า คือ เนื้อปลานิลแช่แข็งร้อยละ 74.4 และปลานิลทั้งตัวแช่แข็งร้อยละ 25.6 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด (ตารางที่ 11, ภาพที่ 7) โดยมีตลาดนำเข้าหลักจากสัดส่วนมูลค่า คือ ประเทศจีน 64.1% กลุ่มประเทศอาเซียน 33.2% อินเดีย 1.5% และประเทศไต้หวัน 1.2% (ภาพที่ 8)

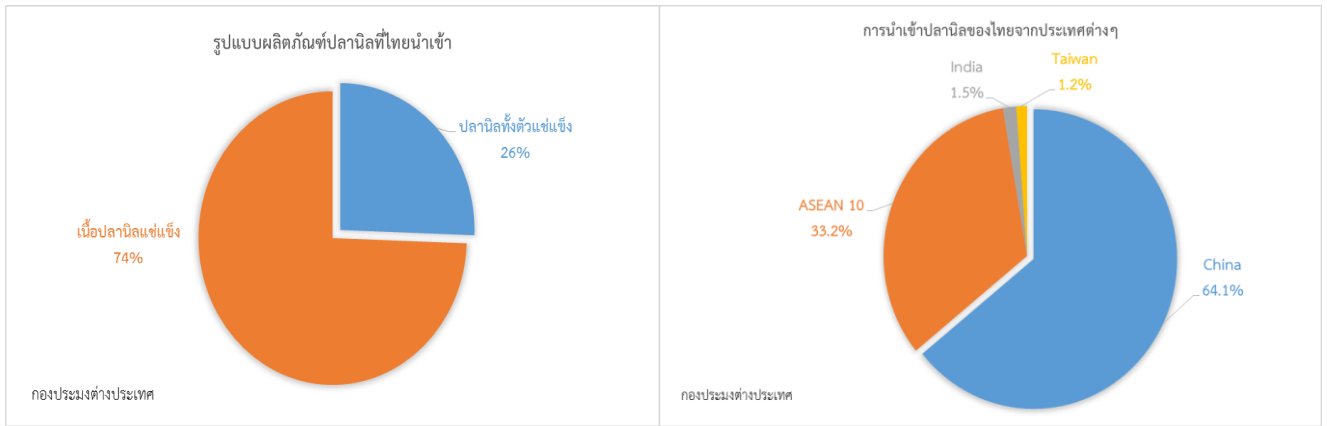
ตารางที่ 11 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลานิลของประเทศไทย ปี 2557-2558 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557 (ม.ค.-ก.ย.)		2558 (ม.ค.-ก.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	144.3	27.8	322.6	55.6	123.5	99.5
2	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	41.3	3.0	340.8	19.1	725.9	535.0
3	ปลานิลสดแช่เย็น	53.0	2.7	-	-	-	-
4	ปลานิลมีชีวิต	11.0	0.7	-	-	-	-
รวม		249.6	34.2	663.4	74.7	+165.8	+118.2

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

ภาพที่ 7 สัดส่วนรูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลที่นำเข้าปี 58 (ม.ค.-ก.ย.)

ภาพที่ 8 แสดงสัดส่วนมูลค่านำเข้าปลานิลจากประเทศต่างๆปี 58 (ม.ค.-ก.ย.)

4. สถานการณ์การผลิตและการค้าของโลก

4.1 สถานการณ์การผลิตของโลก

ผลผลิตปลานิลของโลกในปี 2556 จำนวน 5.47 ล้านตัน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 4.82 ล้านตัน คิดเป็น 88% ของผลผลิตทั้งหมด และจากการจับธรรมชาติ 0.65 ล้านตัน คิดเป็น 12% ของผลผลิตทั้งหมด ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 3.23 ล้านตัน คิดเป็น 59% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, 2558)

4.2 สถานการณ์การค้าของโลก

(1) ประเทศจีน

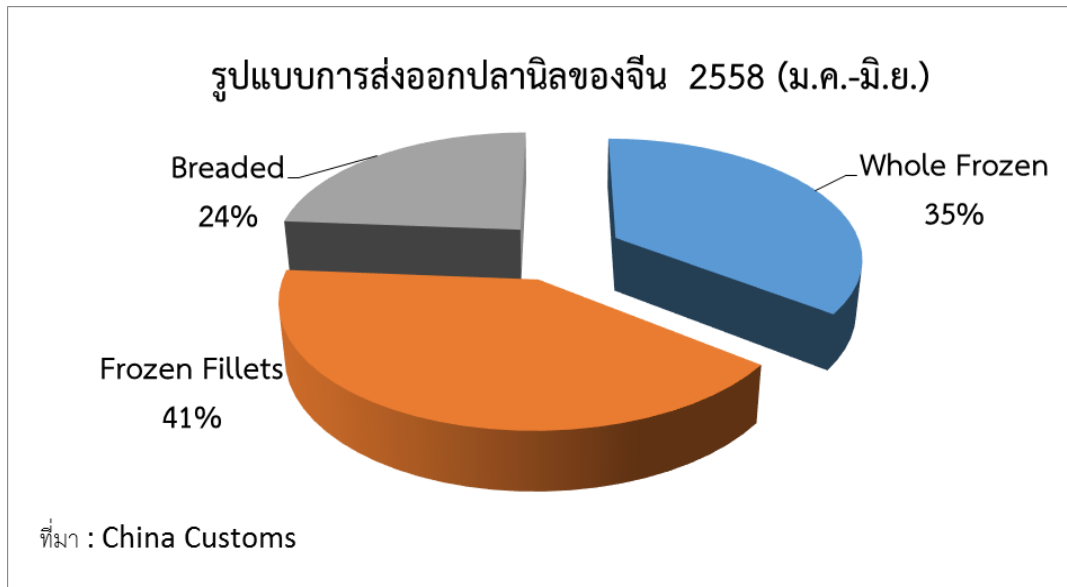
ปริมาณการส่งออกช่วง 6 เดือนแรกของจีนปี 2558 อยู่ที่ 168,200 ตัน เพิ่มขึ้น 3.0 % เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยส่งออกในรูปแบบเนื้อปลานิลฟิเลตแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วน 41 % (ลดลง -2.3 % เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน) ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 3% (ลดลง -2.0 % เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน) เนื้อปลานิลชุบเกล็ดขนมปัง คิดเป็นสัดส่วน 24% (เพิ่มขึ้น +23.8% เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน) สหรัฐฯเป็นผู้นำเข้าหลักสำหรับเนื้อปลานิลชุบเกล็ดขนมปังของจีน คิดเป็นร้อยละ 36% (INFOFISH Trade News No.16/2015)

ตารางที่ 12 ปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ปี 2556-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : พันตัน

รูปแบบ	2556	2557	2557	2558	%Δ	สัดส่วน
			(ม.ค.-มิ.ย.)	(ม.ค.-มิ.ย.)		(%)
Whole frozen	134.6	139.0	60.7	59.5	-2.0%	35%
Frozen fillets	182.1	170.3	70.3	68.7	-2.3%	41%
Breaded	85.8	92.5	32.3	40.0	+23.8%	24%
รวม	402.5	401.8	163.3	168.2	+3.0%	100%

ที่มา : China Customs

ภาพที่ 9 แสดงสัดส่วนปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ปี 2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

(2) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับความนิยมบริโภคสินค้าอาหารทะเล (Seafood) ของชาวอเมริกาในปี 2556 พบว่า ปลานิลอยู่อันดับที่ 4 รองจาก กุ้ง ปลาแซลมอน และปลาทูน่า

สหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ช่วง 9 เดือนแรกปี 2558 สหรัฐนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ ปริมาณ 165,880.1 ตัน มูลค่า 734.3 ล้านดอลลาร์ ปริมาณเพิ่มขึ้น 2.9% แต่มูลค่าลดลง -8.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบผลิตภัณฑ์นำเข้าดังนี้ (ตารางที่ 12)

1. เนื้อปลานิลฟิเล่แช่แข็ง (fillet frozen) จำนวน 115 ,435.9 ตัน (คิดเป็น 69.6 % ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 521.2 ล้านดอลลาร์ ปริมาณเพิ่มขึ้น +2.5% แต่มูลค่าลดลง -10.5 % ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก 84.1% อินโดนีเซีย 9.4% เม็กซิโก 1.8% ไต้หวัน 1.5% ไทย 1.1% และอื่นๆ 2.1%

สำหรับราคาเนื้อปลานิลฟิเล่แช่แข็งที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 4.52 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคา ลดลง -12.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2557 ซึ่งราคาอยู่ที่ 5.17 เหรียญสหรัฐ/กก.

สหรัฐนำเข้าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 5 จำนวน 873.5 (คิดเป็น 0.8%) มูลค่า 5.8 ล้านดอลลาร์ (คิดเป็น 1.1%) ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -22.7% และ -18.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา ราคาเฉลี่ยที่สหรัฐซื้อจากประเทศไทยอยู่ที่ 6.63 เหรียญสหรัฐ/กก. (+5.2%) ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 4.24 เหรียญสหรัฐ

2. ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง (whole frozen) จำนวน 30,172.7 ตัน (คิดเป็น 18.2% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 62.1 ล้านดอลลาร์ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +5.8% แต่มูลค่าลดลง -3.9 % ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก คิดเป็น 63.1% ไต้หวัน 25.7% เวียดนาม 8.5% ไทย 1.7% และอื่นๆ 1.0%

สำหรับราคาปลานิลทั้งตัวแช่แข็งที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 2.06 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคา ลดลง -9.2 % เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 2.27 เหรียญสหรัฐ/กก.

ทั้งนี้สหรัฐอเมริกานำเข้าจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 546.6 ตัน (คิดเป็น 1.8%) มูลค่า 1.0 ล้านเหรียญสหรัฐ (คิดเป็น 1.7%) ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -15.7% และ -31.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา สำหรับราคาเฉลี่ยที่สหรัฐฯซื้อจากประเทศไทย 1.90 เหรียญสหรัฐ/กก.(-18.7%) ราคาต่ำกว่าเล็กน้อยเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 1.98 เหรียญสหรัฐ

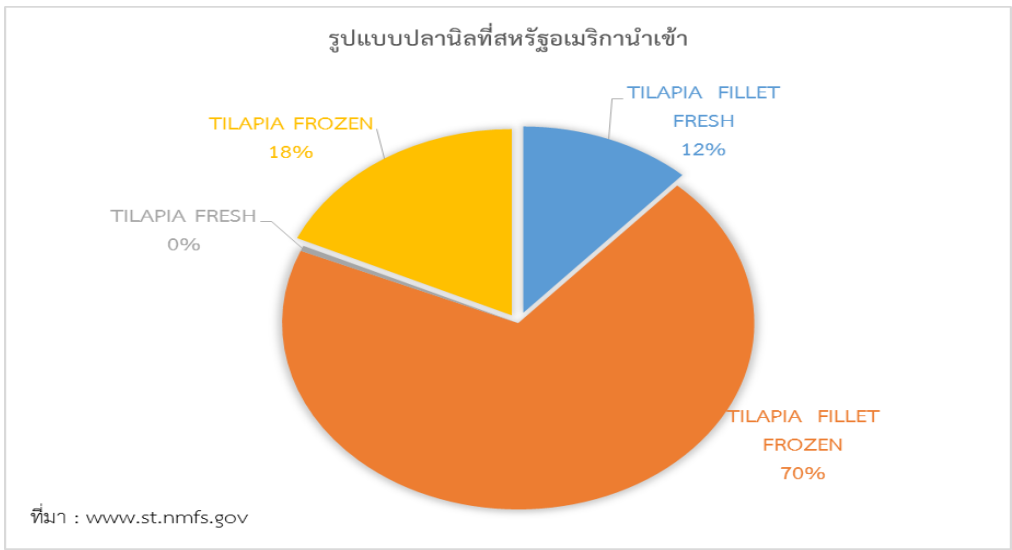
3. เนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็น (fillet fresh) จำนวน 19,507.6 ตัน (คิดเป็น 11.8% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 147.5 ล้านเหรียญสหรัฐ ปริมาณและมูลค่าลดลง -1.4%, -2.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากฮอนดูรัสมากที่สุด คิดเป็น 35.9% รองลงมา คือ โคลัมเบีย 22.8% คอสตาริกา 19.7% เม็กซิโก 9.4% และเอกวาดอร์ 9.1% และอื่นๆ 3.1% ทั้งนี้สหรัฐมีการนำเข้าปลานิลจากประเทศโคลัมเบียเพิ่มขึ้น เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศมีข้อตกลงจัดทำการค้าเสรีระหว่างกัน (Free Trade Agreement : FTA)

สำหรับราคาเนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็นที่สหรัฐฯ นำเข้าเฉลี่ย 7.56 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคาลดลง -0.6% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2557 ซึ่งอยู่ที่ 7.61 เหรียญสหรัฐ/กก.

สหรัฐฯไม่มีการนำเข้าเนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็นจากประเทศไทย เนื่องจากระยะทางขนส่งจาก ประเทศไทย ไปยังสหรัฐฯไกลกว่าทางคู่แข่งอย่างกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ ซึ่งมีผลต่อต้นทุนค่าขนส่งและคุณภาพเนื้อปลา/ความสดของปลา ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันผลิตภัณฑ์ประเภทนี้กับกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ได้

4. ปลานิลแช่เย็น (fresh) จำนวน 764.0 ตัน (คิดเป็น 0.4 % ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 3.4 ล้านเหรียญสหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +141.4%, +129.8% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากเมียนมาร์เป็นหลัก 34.1 % ปากีสถานเป็นหลัก 24.1% จีน 11.8% เม็กซิโก 9.2% บังคลาเทศ 7.4 % โคลัมเบีย 6.4 % ฮอนดูรัส 6.4% และอื่นๆ 0.6%

สำหรับราคาปลานิลแช่เย็นที่สหรัฐฯนำเข้าเฉลี่ย 4.51 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคาลดลง -4.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 4.73 เหรียญสหรัฐ/กก. (ภาพที่ 10) (ตารางที่ 13)

ภาพที่ 10 แสดงสัดส่วนปริมาณการนำเข้าปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2558 (ม.ค.-ก.ย.)

ตารางที่ 13 ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2548- 2558 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย : ตัน

รูปแบบผลิตภัณฑ์/ ปี	Whole frozen	Filletts frozen	Filletts fresh	Fresh	Meat fresh	Total
2548	56,524.2	55,615.3	22,729.1	-	-	134,868.6
2549	60,772.2	74,381.4	23,100.5	-	-	158,254.1
2550	46,942.9	100,636.3	26,176.0	-	-	173,755.2
2551	49,647.7	103,735.1	26,082.0	-	-	179,464.8
2552	44,174.4	114,762.5	24,357.9	-	-	183,294.8
2553	40,889.8	150,770.1	23,717.8	-	-	215,377.8
2554	39,651.7	132,486.1	20,761.8	-	-	192,899.6
2555	35,261.7	168,291.1	20,705.2	290.1	3,901.2	228,449.3
2556	41,774.7	159,879.6	26,764.8	456.7	51.2	228,927.0
2557	39,871.1	164,991.7	25,409.5	446.9	19.1	230,738.3
2557 (ม.ค.-ก.ย.)	28,521.4	112,655.8	19,781.1	316.4	-	161,274.7
2558 (ม.ค.-ก.ย.)	30,172.7	115,435.8	19,507.6	764.0	-	165,880.1
% Δ ปี 58/57 (ม.ค.-ก.ย.)	+5.8%	+2.5%	-1.4%	+141.4%	-	+2.9%
สัดส่วนปี 58 (ม.ค.-ก.ย.)	18.2	69.6	11.8	0.4	0.0	100.0

ที่มา:(www.st.nmfs.gov)

5. ปัญหาอุปสรรคการเลี้ยงปลานิลในประเทศไทย

1. ผลผลิตปลานิลในช่วง 9 เดือนแรกปี 2558 มีการขยายตัวลดลงเล็กน้อย เนื่องจากบางพื้นที่ยังประสบปัญหาภัยแล้ง และภาวะโลกร้อน ซึ่งมีผลต่อการเลี้ยงปลา
2. ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหาร ซึ่งจัดเป็นต้นทุนการเลี้ยงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70-80 ของต้นทุนทั้งหมด โดยเฉพาะการเลี้ยงปลานิลในกระชัง
3. การขาดแคลนลูกพันธุ์ปลานิลบางช่วง โดยเฉพาะในช่วงที่มีอัตราการฟักไข่ได้ปริมาณน้อย เช่น เม.ย.-พ.ค. และ ก.ย.-ต.ค.
4. ขาดการบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล และการเลี้ยงปลานิลส่งผลให้จำนวนฟาร์มปลานิลที่ได้มาตรฐานGAP ไม่ถึง 1% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด
5. ผู้ส่งออกปลานิลประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบในการส่งออก เนื่องจากความต้องการบริโภคปลานิลภายในประเทศมีค่อนข้างสูง ประกอบกับราคาปลานิลที่จำหน่ายหน้าฟาร์มค่อนข้างสูง จนผู้ส่งออกไม่สามารถซื้อ

วัตถุประสงค์มาเพื่อทำการแปรรูปส่งออกได้ ยกเว้นช่วงที่ผลผลิตออกมาล้นตลาด ราคาตกต่ำ ห้างเย็นจึงสามารถซื้อวัตถุประสงค์ เพื่อส่งออกได้

6. ตลาดกลางปลาน้ำจืด หรือศูนย์ซื้อขายปลาน้ำจืดมีจำนวนน้อย และกระจุกตัวเฉพาะในภาคกลาง

7. โรงงานแปรรูป ห้างเย็น ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในภาคกลาง ขณะที่แหล่งเลี้ยงปลานิลกระจายอยู่ทั่วประเทศ ส่งผลให้การรวบรวมผลผลิตของโรงงานค่อนข้างยุ่งยาก ไม่คุ้มค่างับต้นทุนการขนส่ง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ลดอัตราการปล่อยลูกพันธุ์ลง พร้อมทั้งใช้เครื่องตีน้ำ/เครื่องบีบลม เพื่อเพิ่มปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ

2. เกษตรรวมกลุ่มกันหรือสร้างเครือข่ายปลานิล เพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง และเพิ่มอำนาจต่อรองราคาจำหน่ายมากขึ้น

3. จัดทำโครงการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรโดยให้มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น ซึ่งขณะนี้กรมประมงดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะเลี้ยงปลานิลแบบครบวงจร ปี 2558-2560 เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตปลานิล รวมทั้งเพิ่มจำนวนฟาร์มปลานิลให้ได้มาตรฐาน GAP มากขึ้น

4. ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้มาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558

5. ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีตลาดกลาง ห้างเย็น และโรงงานแปรรูป ใกล้แหล่งวัตถุประสงค์ เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง

6. ส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านมีการแปรรูปปลานิลให้มีความหลากหลายและได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า อีกทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาในช่วงที่ผลผลิตปลาล้นตลาดได้ และยังเป็นการเก็บรักษาคุณภาพสินค้าได้ยาวนานกว่าในรูปแบบปลามีชีวิตที่จำเป็นต้องเร่งจำหน่ายออกไป เนื่องจากจัดเป็นสินค้าที่เน่าเสียได้ง่าย

.....